Wydanie wieczorowe. (6 kolumn) (z dodatkiem) Cena 6 fen.

# GAZETA ŁÓDZKA

Wtorek 2 Listopada 1915 r. ORGAN NARODOWY. *Założyciel i wydawca Jan Grodek.* Rok IV. — № 290.

PRENUMERATA W ŁODZI WYNOSI:
Rocznie 12 Marek, półrocznie 6 Mr., kwartalnie 3 Marki miesięcznie 1 Marka.
Za odnoszenie do domów 20 f. miesięcznie.
Wychodzi codziennie po południu.

Redakcja i administracja—Przejazd № 8, otwarte codz. od 9 do 7 wiecz. w Niedziele i święta od 12 do 6-tej.
Redaktor przyjmuje interesantów w sprawach redakcyjnych od 10 do 2.
Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca. — Rękopisy bez zastrzeżenia honorarjum uważa się za bezpłatne.

OGŁOSZENIA:
Nadesłane na 3 stronicy wśród tekstu za wiersz lub jego miejsce 1 Mr.; reklamy za tekstem 40 fen.; zwyczajne 30 fen.; nekrologja 40 f.; Ogłoszenie małe 4 f. za wyraz.
Każde ogłoszenie najmniej 40 f.

# Telegramy.

## Wielka Kwatera Główna.

1 listopada.—Urzędowo.

### Z widowni zachodniej.

W Szampanji pod Tahur przystąpili Francuzi popołudniu do przeciwnatarcia. Odparto ich. W rękach naszych pozostała niewzruszenie zdobyta szturmem przez wojska nasze 30 października Butte de Tahure. Liczba jeńców pojmanych w ostatnich dwóch dniach wzrosła do 31 oficerów, 1277 szeregowców. Pod Combres doszło do żywych walk, przy pomocy środków walk zblizka. Porucznik Boelcke, strącił 30 października, na południu od Tahure, dwupłatowiec francuski, a zatem wyłączył z boju szósty latawiec nieprzyjacielski. W okolicy Belfortu stoczono kilka zwycięzkich dla lotników niemieckich walk w powietrzu.

### Z widowni wschodniej.

Grupa wojsk generała marszałka polnego Hindenburga: Po obu stronach drogi żelaznej Tuckum—Ryga, osiągnęły wojska nasze w natarciu ogólną linję Raggasem — Kemmern (na zachodzie od Schlacku) — Jaunsemo. Odparto przeciwnatarcia nieprzyjaciela. Na zachodzie i południowym zachodzie od Dźwińska, odparto silne natarcia Rosjan. Szczególnie silną była walka między jeziorami Swenten i Ilsen. Rozbiły się również odrębne natarcia nieprzyjaciela na północy od jeziora Dryswjatów. Przeciwnik poniósł duże straty. Po Olai (na południowym zachodzie od Rygi). zmuszono do wylądowania latawiec rosyjski. Lotnika i obserwatora wzięto do niewoli.

Grupa wojsk generała marszałka polnego księcia Leopolda bawarskiego:

Po walce zblizka, odparło na wschodzie od Baranowiczów nocne natarcia Rosjan.

Grupa wojsk generała Linsingena: Naogół położenie jest niezmienione. Nie miało skutku przeciwnatarcie nieprzyjaciela na północy od Komarowa. Na wojska niemieckie armji generała hrabiego Bothmera natarto pod Siemikowcem (nad Strypą na północy od Burkanów) gdzie toczy się jeszcze bój.

### Z widowni bałkańskiej.

Kontynując natarcie opanowano wyżyny na południu od Grn. Milanowacu. W kierunku Kragujewacu, odrzucono nieprzyjaciela za skrawki Petrowakaru i Łepenicy. Kragujewac jest w ręku niemieckim. Na wschodzie od Morawy, zdobyto mimo zaciętego oporu Serbów górę Triwunowo i pojmano kilkaset jeńców.

Armja generała Bojadjewa wśród walk ze strażami tyluemi, ścigiła nieprzyjaciela 30 października do ogólnej linji wyżyn Planicy (na południowym zachodzie od Knjazewacu—na wschód od Svrljig — na zachód od Belapalanka—na wschód od Vlasotinco.

Liczba pojmanych jeńców i zdobytych łupów przez wojska niemieckie w październiku na wschodzie wynos': Jeńcy grupy wojsk Hindenburga 98 oficerów, 14482 szeregowców, zdobycz 40 karabinów maszynowych. Jeńcy grupy wojsk księcia Leopolda bawarskiego: 32 oficerów, 4132 szeregowców, zdobycz 2 karabiny maszynowe. Jeńby grupy wojsk Linsingena: 56 oficerów, 8871 szeregowców, zdobycz 21 karabinów maszynowych. Jeńcy armji generała Bothmera: 3 oficerów, 1525 szeregowców, zdobycz 1 karabin maszynowy. Jeńcy grupy wojsk Mackensena: 55 oficerów, 11937 szeregowców, zdobycz 23 działa, 16 karabinów maszynowych. Ogółem 244 oficerów, 40949 szeregowców, 23 działa 80 karabinów maszynowych, nie licząc dużej liczby znalezionych dział starszych systemów.

*Naczelne Dowództwo Wojskowe*

# Drożyzna.

Z początku wojny na ustach wszystkich były wydarzenia wojenne, bitwy, zwycięstwa jednej, klęski drugiej strony i nadzieje, jakie do nich przywiązywano, zmiany polityczne, jakie wywoła w ustroju państw europejskich ta wojna, która przecież nie może potrwać dłużej jak kilka miesięcy.

Tak wszyscy myśleli, bo jakżeż by mogło być inaczej wobec wydoskonalonej morderczej broni nowoczesnej, wobec miljonowych armji zjadających bajeczne sumy. Zabraknie poprostu ludzi i pieniędzy. Ale wkrótce przekonaliśmy się, że byliśmy w błędzie. Zmieniono sposob prowadzenia wojny, która teraz trwa już drugi rok i jeszcze może się długo pociągnąć. Ale coraz bardziej dokuczają nam inne następstwa wojny, w pierwszym rzędzie nieznośna drożyzna żywności. Z początku cierpiały od niej oczywiście klasy najbiedniejsze. Dziś już nietylko im zagraża głód i zimno, ale także i t. zw. klasie średniej. Nasz kraj nieszczęsny, który nikomu niezawinił, cierpi więcej od innych. Musieliśmy składać ofiary obydwom stronom. Ale to są konieczne skutki wojny. Są jednak objawy nie dające się wytłumaczyć ową koniecznością, a do tych należy bezsprzecznie nadmierna drożyzna. Jak wiadomo, kraj nasz jest rolniczy. Żniwa tegoroczne tak u nas jak i w Niemczech były dobre, ludności chyba tu i tam wiele nie przybyło. Można się więc było wobec spustoszeń wojennych, spodziewać podrożenia niektórych artykułów żywności jak n. p. mięsa; mogły trochę podrożeć i mąka, kasza i t. p., ale w żaden sposób do tego stopnia, żeby za nie płacić potrójną i poczwórną cenę, to już bowiem sprzeciwia się wszelkiej kalkulacji i daje dużo do myślenia.

Jeżeli gospodarze sprzedają korzec żyta za 15 marek, czyli 1 funt za $6^1/_4$ f., to funt chleba wojennego, t. j. nie czysto żytniego, ale mieszanego z kartoflami nie powinien drożej kosztować nad 6 kop. Tymczasem płacimy 11 kop., to jest prawie dwa razy tyle. Podobnie ma się rzecz i z innymi produktami, niekiedy stosunek jest jeszcze bardziej rażący; płacimy tu ceny już nie podwójne, ale potrójne i poczwórne. A już niczem nie da się usprawiedliwić, czy wytłumaczyć drożyzna kartofli Wszak urodzaj ich był dobry i zapewne ich w tym roku nie mniej zasadzono, aniżeli w zeszłym, prawdopodobnie więcej. Trzeba tu także odliczyć spory procent kartofli, które dawniej przerabiały gorzelnie na spirytus.

Teraz gorzelnie są nieczynne. W rezultacie więc kartofle powinny być w tym roku jeszcze tańsze, niż dawniej. Tymczasem i za kartofle płaciliśmy potrójne ceny.

Podobno w niektórych miejscach jest nadmiar kartofli, a wywieźć ich nie wolno, wskutek tego niektóre nietrwałe gatunki gniją, bo na miejscu takiej wielkiej ilości nie można zużyć.

Kto temu wszystkiemu winien? Z początku niewątpliwie winni temu byli spekulanci, którzy korzystając z braku kontroli tuczyli się bez skrupułu groszem biedaków. Nie mając samorządu musimy apelować do tych, co nami rządzą. Wszak mogliby oni chyba uregulować tę sprawę tak, żeby produkt, nim przejdzie od producenta do konsumenta, nie podrożał w dwój—, trój—lub czwórnasób.

Mając władzę, łatwoby im to chyba przyszło. Jakaś centrala, np. mogłaby od czasu do czasu ogłaszać umotywowane ceny maksymalne, a rzeczą władz, jak również i samej publiczności, byłoby baczyć, żeby tych cen nigdzie nie przekraczano. Tym sposobem, zjednocznemi siłami nie trudno byłoby położyć kres już nietylko spekulacyjnemu gromadzeniu tych produktów przez niesumienne jednostki, ale w ogóle wyzyskowi. A już rzeczą deputacji zaprowjantowania miasta chyba jest, urządzić to zaprowjantowanie tak, żeby rzeczywiście wszyscy z niego mogli korzystać, t. j. nietylko jakiś 1% ludności, którzy mają na to czas i mogą wystawać kilkakrotnie po kilka godzin dziennie na to, ażeby po normalnej cenie otrzymać jakiś produkt, n. p. korzec lub ćwiartkę węgla.

# Kronika polityczna.

## Propozycje angielskie.

ATENY, 30 października. — Osoby, stojące blizko prezesa ministrów Zaimisa twierdzą, że Anglja za przyłączenie się Grecji do czwórporozumienia ofiarowała tej ostatniej, oprócz wyspy Cypr, jeszcze (za zezwoleniem Włoch) archipelag wysp Egejskich, a także całą południową Albanję. Anglja zobowiązała się oprócz tego usunąć się z zajętych wysp na morzu Egejskiem po wojnie i za czasowe zajęcie tych wysp wypłacić odpowiednie odszkodowanie.

Zaimis jednak odrzucił te ponętne propozycje angielskie pod pozorem, że naród i armja życzy sobie zachowanie dotychczasowej neutralności.

## Zatonięcie angielskiego wyławiacza min.

ROTTERDAM, 31 października. — Z Londynu donoszą urzędowo: Wyławiacz min „Hythe" zatonął zaprzeszłej nocy w bliskości Gallipoli, wskutek zderzenia się z wojennym okrętem.— Z 250 ludzi załogi zginęło 2 oficerów i 153 żołnierzy.

## Wypłata Grecji reszty pożyczki.

ATENY, 31 października. — Jak słychać, francuski rząd wypłacił Grecji resztę poprzedniej pożyczki w sumie 12 miljonów franków.

## Pierwsza czynność nowego rządu.

GENEWA, 31 października.—Z Paryża donoszą, że pierwszym czynem nowego rządu będzie zniesienie cenzury politycznej we Francji.

## Odroczenie posiedzeń Izby francuskiej.

ROTTERDAM, 31 października. — Z Paryża donoszą, że posiedzenie Izby deputowanych odroczono do 3-go listopada. W dniu tym nastąpi oświadczenie nowego rządu, omawiana będzie interpelacja, dotycząca obecności we Francji pewnej ilości Austrjaków i Niemców.

## Powody dymisji Vivianiego.

Dziennik urzędowy drukuje pismo Vivianiego, w którem ten podaje motywy swej decyzji. Viviani pisze: „W czasie ostatniej interpelacji, na którą odpowiadałem, stwierdziłem, że pomimo moich usiłowań, zgrupowała się jednak pewna mniejszość w celu utworzenia tajnego komitetu, którego ja kategorycznie uznać nie chciałem, pozatem więcej jak 150 deputowanych powstrzymało się od wyrażenia mi votum zaufania, którego żądałem. Sądzę i moi koledzy również zgodzą się pod tym względem ze mną, że obecnie niezbędny nam jest rząd, obdarzony zaufaniem wszystkich. W przekonaniu, że znajdzie się osobistość polityczna, która jedność tę wskrzesi i umocni, co jest gorącem wszystkich pragnieniem, składam moją i moich kolegów teki w pańskie ręce, panie prezydencie".

## Nadzieja pokoju?

Pod nagłówkiem „Ku pokojowi" omawia pismo "Guerre Mondiale" znaczenie gabinetu Brianda.

Już od dłuższego czasu Briand zachowywał się milcząco i nie wygłosił ani jednej mowy przeciwko Niemcom. Zdaje się, że Briand już od dłuższego czasu oczekuje dnia, w którymby można zawrzeć pokój, przy czem on by mógł odegrać rolę pośrednika, zwłaszcza mając takiego współpracownika, jak Juljusz Cambon, doskonały znawca spraw niemieckich.

Wobec nieudanej ofenzywy Joffra, wobec rozczarowania na Bałkanie, zagadkowej postawy Grecji i Rumunji, kunktatorstwa Włoch, wahania się Anglji i bezsilności Rosji zachowuje sobie Briand otwartą drogę ku pokojowi. Bardzo być może, że i najzagorzalszych przeciwników nakłoni do współpracownictwa dla ułatwienia tej pracy.

## Rosyjskie operacje kredytowe.

SZTOKHOLM, 31 października. — „Dień" pisze, że Rosja w czasie trwania tej wojny otrzymała zagranicą 7 miljardów rubli kredytu. Jeżeli do tego doliczymy 5 i pół miljarda rubli pożyczek w formie bonów skarbowych i emisji banknotów, to te operacje kredytowe dosięgną sumy 13 miljardów rubli.

### ...aponja i dążenia monarchistyczne Chin.

ROTTERDAM, 31 października. — ...uter donosi z Pekinu: Rząd japoński dał ...zyjacielską radę rządowi chińskiemu, aby ...strzymał się z przygotowaniami do przy... rócenia monarcji, ponieważ taki krok pra... ie napewno wywoła niepokoje, które wy... ...awią na niebezpieczeństwo pokój na ...schodzie i naruszą interesy zaplątanych ... wojnę europejskich mocarstw.

## Obwieszczenie.

Niesumienni podżegacze starają się powstrzy... ...ać tutejszą ludność robotniczą od przyjęcia pracy ... Niemczech, utrzymując, że dostawieni do Niemiec ...botnicy, bywają tam wcielani do wojska jako żoł...erze. *W tych twierdzeniach niema słowa prawdy.* ...obotników wysyła się jedynie do już tutaj im wy...ienionych miejsc pracy i zatrudnia się ich tam ...dług zgodzonych tutaj piśmiennie przed odjazdem ...arunków układu. *Zupełnie wykluczonem jest u...ywanie ich do służby wojskowej. Przeciw szerzy...elom tego rodzaju pogłosek wystąpię z surowemi ...arami i polecę uwięzić ich.* Proszę wszystkich, ...órzy *chcą pomódz cierpiącej nędzą ludności* i ...órzy jej rzeczywiście dobrze życzą, aby nakłonili ...ezrobotnych do *przyjęcia pracy.*

Poszukuje się różnych rzemieślników i robo...ików, do miejsc położonych w Niemczech. Prócz ...go może być w samej Polsce umieszczonych na...chmiast za dobrem wynagrodzeniem:

500 robotników do budowy dróg,
200 rozbijaczy kamieni,
100 robotników do sypania szańców.

do Brześcia Litewskiego:

700 robotników do budowy dróg żelaznych,
32 murarzy,
24 cieśli,
16 stolarzy,
11 malarzy.
6 blacharzy,
11 ślusarzy,

Bliższych wiadomości udziela się w urzędzie ...racy w Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej 108.

Łódź, 26 października 1915 r.
Cesarsko Niemiecki Prezydent Policji
von Oppen.

## Obwieszczenie.

Gospodarz rolny Konstanty G ó r e c k i w Fra...inie został przezemnie ukarany grzywną w wyso...ości 100 marek lub 4 tygodniowym aresztem, po...ieważ niewymłócone żyto ściął na sieczkę.

Łódź, dnia 1 listopada 1915 r.
Cesarsko Niemiecki Prezydent Policji.
von Oppen.

## Obwieszczenie.

Szef administracji przy Jenerał Gubernator...twie Warszawskim reskryptem z d. 24 października ...915 r. nadał ławnikom magistratu m. Łodzi tytuł ...rajcy".

Łódź, dnia 1 listopada 1915 r.
Cesarsko-Niemiecki Prezydent Policji
von Oppen.

## Ogłoszenie.

Delegacja Zdrowia przy Magistracie m. Łodzi ...głasza niniejszem o wakujących posadach:

1. Lekarza miejscowego w Szpitalu w Radogoszczu, z pensją rb. 750 rocznie i całkowitem utrzymaniem.
2. Laboranta w oddziale bakterjologicznym Laboratorjum Miejskiego z pensją rb. 50 miesięcznie.

Oferty przyjmuje biuro Delegacji Zdrowia ...Mikołajewska 35.

Łódź, dnia 31-go października 1915r.

Magistrat
Delegacja Zdrowia
Schoppen.

## Kalendarzyk.

DZIŚ: *Dzień Zaduszny.*
JUTRO: Huberta B.

Wschód słońca o godz. 6 m. 49.
Zachód „ „ „ 4 „ 38.

Dziś o g. 1 po połud. Stan barometru 745. ...a jutro spodziewana słota.

WYPOŻYCZALNIE Tow. „Wiedza" ot...warte codziennie od g. 5—8, w niedziele i świę...a od g. 10—1.

I. biblioteka ul. Piotrkowska 103.
II. biblioteka ul. Targowa 59.

WYPOŻYCZALNIE Tow. Krzew. Oświa...y otwarte są w środę od godz. 4—6, w nie...ziele i święta od 1-ej—1-ej.

## ...ronika miejscowa i sąsiedzka.

### Przyjazd deputowanych parlamentu niemieckiego.

Dziś przyjeżdżają do naszego miasta ...deputowani parlamentu niemieckiego w ...celu badania na miejscu przemysłu łódz...kiego. Deputowani zwiedzać będą większe ...zakłady przemysłowe Łodzi, m. i. zakłady ...Poznańskiego, gdzie p. Maurycy Poznań...ski wygłosi referat o celach i zadaniach ...przemysłu polskiego.

### ...ebranie przedstawicieli tanich kuchen.

W środę, d. 3 b. m. o godzinie 5-ej ...po południu w sali domu Nr. 60 przy ul. ...Mikołajewskiej odbędzie się zebranie przed...stawicieli tanich kuchen, jak również pie...karzy, którzy dostarczają, lub zechcą na...dal dostarczać chleb dla tanich kuchen.

### Sprzedaż węgla.

(a) Od soboty sprzedaż węgla ze składu Teschicha przy ulicy Widzewskiej pod nr. 62, została wstrzymana z powodu braku węgla.

### Karta cukrowa.

(a) W Łodzi w niedługim czasie wprowadzona zostanie karta cukrowa.

Za normę dziennej racji cukru dla jednej osoby określono na 20 gramów.

Odnośne władze zajęte są opracowywaniem szczegółów wprowadzenia projektu w życie.

### Z komitetu karty chlebowej.

(a) Zarząd komitetu rozdziału chleba i mąki zamierza otworzyć szereg własnych sklepów ze sprzedażą mąki pszennej i żytniej, w celu walki ze spekulacją i podwyższaniem cen mąki przez handlarzy.

W sklepach tych mąka sprzedawana będzie tylko za kartkami chlebowymi.

### Przyjmowanie miedzi i mosiądzu.

(h) W bieżącym tygodniu na placu przy ul. Widzewskiej Nr. 2 znów będą przyjmowane miedź i mosiądz od osób zamieszkałych na ulicach, wyliczonych już przeszłym razem.

Delegacja, która zajęła się konfiskatą niedostarczonej miedzi i mosiądzu chwilowo zawiesiła swe czynności.

### Kto otrzyma zapomogę?

(h) Z rozporządzenia komitetu N. P. B. przy magistracie winni właściciele domów wraz kontrolerami zaświadczać, kto potrzebuje zapomogę z lokatorów, bez podpisu gospodarza domu zapomoga nie zostanie wydaną.

### Wypłata pensji nauczycielom

(a) W ubiegłym tygodniu nauczyciele i nauczycielki miejscowych szkół początkowych, w liczbie około 400, otrzymali wypłaty pensji za wrzesień i październik, wraz dodatkiem węglowym za półrocze. Razem kasa magistratu wypłaciła około 80 tysięcy rubli.

### Obchód rocznicy założenia komisji Międzyzwiązkowej i poświęcenie składnicy.

W ubiegłą niedzielę 31 paźdz. odbyła się uroczystość rocznicy założenia komisji Międzyzwiązkowej czterech stowarzyszeń robotniczych Łódzkich: „Praca", „Robotników Chrześcijańskich", „Christliche Gewerkschaft" i „Resursy Rzemieślniczej".

Uroczystość rozpoczęła się solennem nabożeństwem w kościele Sw. Krzyża, które o godz. $12^1/_2$ odprawił ks. Albrecht, kazanie zaś okolicznościowe wygłosił ks. Wyrębowski.

Po nabożeństwie odbyło się poświęcenie nowootworzonej przez Zjednoczenie składnicy garderoby dla biednych, mieszczącej się przy ul. Piotrkowskiej Nr. 104. w pałacu barona Heinzla, który udzielił dla tej instytucji bezpłatnego lokalu z kompletnem urządzeniem, oraz sowicie zaopatrzył składnicę w potrzebne zasoby z własnych fabryk i składów.

Poświęcenia dokonał ks. Przeździecki, który w przemowie, wygłoszonej do obecnych, zaznaczył doniosłość otwarcia instytucji i wyraził zarazem w imieniu sfer robotniczych serdeczne podziękowanie baronowstwu Heinzel, za ich skuteczną pomoc materjalną, dla instytucji okazaną. O godz. 4 po poł. w sali Domu Ludowego przy ul. Przejazd 34 odbyła się właściwa uroczystość komisji Zjednoczenia, na której zgromadzili się gremjalnie członkowie, prezydjum, oraz delegaci różnych stowarzyszeń. Prezydował p. Ignacy Hirszel, prezes komisji, sekretarzował ks. Ign. Cyraski. Po przemowach prezydującego i ks. Albrechta, zabrał głos patron Stow. Rob. Chrześ. ks. Wyrębowski, który w treściwy sposób wyłożył przyczyny i pobudki powstania istniejących dziś w Łodzi zrzeszeń robotników chrześc., oraz owocną pracę utworzonego obecnie Zjednoczenia, które położyło już olbrzymie zasługi dla biednej sfery robotniczej przez otwarcie szeregu instytucji samopomocy jak i bratniej pomocy.

Z koleji i p. Zdrojewski zdał sprawozdanie działalności 10 kuchen robotniczych, z którego dowiedzieliśmy się, iż w roku sprawozdawczym kuchnie te wydały 511,427 obiadów 3 kopiejkowych płatnych, oraz zupełnym biedakom — 237,304 obiadów bezpłatnych.

Ksiądz Cyraski referował działalność Giełdy pracy. W obszernie opracowanym referacie, z prawdziwą oratorską swadą opowiedział referent zebranym smutne dzieje walki i trudności, z jakiemi Giełda borykać się musiała i kreślił dalsze wytyczne dla coraz większej i bardziej ożywionej działalności Giełdy. Zawiadomiwszy o tem, że w grudniu ma wyjść z druku szczegółowe sprawozdanie z Giełdy pracy, mówca wezwał w końcu obecnych do uczczenia przez powstanie pamięci zmarłego pierwszego prezesa komitetu Giełdy, śp. inż. Procnera.

Pani Marja Grzybowska omówiła stan sprawy wysyłania rodzin robotniczych i dzieci na Kujawy i w Kutnowskie, gdzie dzięki gorliwości pani Piwnickiej z Woli Raczyborowskiej i dyr. cukrowni Dobrowolskiego z Mieczysławowa, zdobyła fundusz na ten cel w sumie 572,40 Mrk. i 89,13 Rb. Sprawozdanie to potwierdził ks. patron Albrecht, który osobiście zwiedzał przytuliska i przekonał się, iż stan wysłanych rodzin i dzieci jest zupełnie pomyślny i zadawalniający. Maleństwa zyskają po kilka funtów na wadze. W tym miejscu zaznaczył prezes p. Hirszel, że pp. Jarzębowscy, nie mogąc uczestniczyć w dzisiejszej uroczystości, złożyli na jego ręce ofiarę w sumie Rbl. 25 i dyr. Zalewski Rbl. 5.

W dalszym ciągu zebrania delegat Resursy Rzem. p. Szybiłło zdał relację z działalności tej ostatniej, p. Adamski — z działalności Stow. Rob. Chrzes., p. Tysiak — z „Pracy" i p. Pinkowski — z „Christliche Gewerkschaft". Z relacji tych dowiedzieliśmy się, że wszystkie te korporacje, przez otwarcie kooperatyw, kuchni tanich, czytelni i t. p. instytucji pomocniczych, niosą możliwie skuteczną pomoc swym członkom i zgłaszającej się biedzie. Z przemówienia np. p. Adamskiego dowiedzieliśmy się, że kooperatywna „Praca" przyniosła im przeszło 4000 rbl. oszczędności na zakupach.

Po wyczerpaniu materjału, pani Grzybowska, na wniosek jednego z członków, aby wskazanem być mogło, gdzie czerpać informacji i adresy istniejących obecnie instytucji, składnic i t. p., zaprojektowała utworzenie komisji informacyjnej, w której mogłby każdy z członków otrzymywać potrzebne mu wiadomości.

Po wyczerpaniu programu i po przemówieniach prezydującego i ks. Albrechta oraz odśpiewanie okolicznościowej pieśni, zebranie zakończono o godz. 7 wiecz.

Wogóle z całego zebrania wynieśliśmy wprost wrażenie jakiegoś ciepła rodzinnego i bratniej miłości, jakie wiały z estrady ku tym masom roboczym, wsłuchanym w przemówienia i relacje delegatów i przewodniczących. — Szczęść Boże w dalszej zbożnej pracy!— (G.)

### Ze Związku zawodowego felczerów.

(h) W ubiegłą niedzielę w lokalu Związku zawodowego felczerów przy ulicy Konstantynowskiej Nr. 5 odbyło się nadzwyczajne zebranie członków.

Przewodniczył na zebraniu prezes Związku p. F. Jarkiewicz, który zaprosił ze swej strony na asesorów pp. Łuczaka i Suszkiewicza.

Na porządku dziennym było rozważenie polecenia delegacji N. P. B. przy magistracie, aby Związek z pomiędzy swych członków wybrał kandydatów, którzyby zajęli się ewakuowaniem chorych umysłowo, oraz na choroby zakaźne do domów zdrowia, oraz za granicę do Wrocławia i t. p., a także oznaczył wynagrodzenie dziennie dla felczerów.

Sprawę tę szeroko omawiano, przyczem wybrano kandydatów, oraz ustanowiono płacę dzienną, przyczem kładziono nacisk na tę okoliczność, by felczerzy byli zajęci udzielaniem pomocy chorym, nie zaś używani do zajęć, nie mających nic wspólnego z ich zawodem.

Wkrótce ma być zwołane ogólne zebranie członków Związku.

### Z kuchni robotniczych.

(h) Z powodu reorganizacji kuchen robotniczych, a mianowicie dodawania porcji chleba do obiadów 3 kop. za kartkami chlebowemi frekwencja znacznie się zwiększyła. Również znacznie zwiększyła się liczba obiadów, zabieranych do domów.

### Z kooperatywy pralni robotniczej.

(h) Zarząd kooperatywy pralni robotniczej zwołuje w następną sobotę o godzinie 3-ej po poł. zebranie członków w lokalu przy ul. Zgierskiej Nr. 13a. Na zebraniu tem dokonane będą wybory.

### U kamaszników.

(h) Z powodu częstych zatargów w ostatnich czasach pomiędzy pracownikami kamaszy, oraz pracodawcami, Związek zawodowy kamaszników postanowił przy Zw. (Wschodnia 27) utworzyć artel.

Poczyniono w tym celu już stosowne kroki.

### Elektryczność dla ludności uboższej

(a) Jeden z radnych m. Łodzi p. H. opracowuje projekt, który będzie przedłożony władzom miejskim, aby wobec drożyzny artykułów palnych np. nafty, oliwy, oleju, spirytusu uprzystępnić ludności uboższej korzystanie z usług elektryczności dla celów oświetlania mieszkań, po cenie możliwie najniższej.

Jako podstawę tego projektu p. H. proponuje przyjąć uchwałę magistratu miasteczka Köpenick, które zaprowadziło instalację elektryczną dla mieszkań ludności uboższej po cenie minimalniej.

W myśl tego magistrat winien zobowiązać elektrownię miejską do zaprowadzenia w każdym z domów specjalne liczniki od których możnaby przeprowadzać elektryczne oświetlenie do każdego mieszkania.

Koszt roczny połączenia na 50 watów wynieść ma 12 marek, połączenia oświetlenia schodów 16 marek i t. p.

### Tajemniczy zgon.

(a) Przy ul. Nowomiejskiej pod nr. 10 do stróża kamienicy zgłosił się pewien nieznajomy człowiek z prośbą o przenocowanie. W trakcie rozmowy nieznajomy oznajmił, iż jest prowizorem farmacji i że do Łodzi przyszedł na pieszo aż z Wilna.

Nagle zrobiło mu się słabo i zanim zawezwano pomoc lekarską, zmarł.

Lekarz pogotowia stwierdził zgon, zaś lekarz cyrkułowy miejski zajął się określeniem przyczyny śmierci.

Policja czyni poszukiwania krewnych lub znajomych zmarłego celem ustalenia tożsamości jego osobistości.

### Samobójstwo.

(h) W niedzielę o 9-ej rano 19-letnia H. B., zamieszkała przy ul. Aleksandrowskiej 44, skorzystawszy z chwili, gdy nikogo nie było w mieszkaniu, popełniła samobójstwo przez powieszenie się.

Gdy rodzice przybyli do mieszkania, znaleźli tylko stygnące zwłoki. Przyczyna rozpaczliwego kroku nieznana.

### Kradzieże.

(a) Przy ulicy *Myśliwskiej* pod nr. 1, z mieszkania *Miniszewskiej* skradziono gotówką 40 rb. 45 kop.; przy ul. Gubernatorskiej pod nr. 38 z mieszkania J. Rothengrubera skradziono buty, wartości 25 rubli i 2 pary garderoby; z mieszkania M. Fiszera przy ul. Pańskiej pod nr. 9 skradziono różnych rzeczy na sumę 10 rubli 50 kop.

### Kradzieże w okolicy.

(a) We wsi Teklin, gminy Brus, u włościanina Alberta Rezława złodzieje skradli z mieszkania różne rzeczy, wartości 110 marek; we wsi Kalinka, gminy Gospodarz prd Rzgowem z obórki włościanina Antoniego Frenczaka skradziono 14 sztuk gęsi, wartości 90 marek, oraz ze stodoły Karola Bieniaka skradziono narzędzi gospodarczych na sumę 160 marek.

## Z ostatniej chwili.

### Urzędowy komunikat austrjacki.

WIEDEŃ, 1-go listopada:

#### Z widowni rosyjskiej.

Po silnej walce ręcznej, odparły c. i k. wojska nad Szczarą natarcie nocne. Na froncie nad Kormyniem odparto kilka silnych natarć nocnych. Na północy od Bieniawy, nad Strypą, rozgorzały, po odpartym nanatarciu, ponownie silne walki. Na północno-wschodniej widowni wojny wynosi październikowa zdobycz armji pod zwierzchniem dowództwem c. i k., 142 oficerów, 26,000 szeregowców, 44 karabiny maszynowe, 1 działo, 3 latawce i różny inny materjał wojenny.

#### Z widowni włoskiej.

Trzeci szturm Włochów na nasz front na Pobrzeżu, rozpoczęty 18-go października, a ponowiony przez siły świeże dn. 28, zaczyna słabnąć. Właściwie natarł jeszcze wczoraj nieprzyjaciel daremnie przy pomocy dużych sił na północny kraniec płaskowzgórza Doberdo, a w kilku innych miejscach przy pomocy sił słabszych. Natarcie jego jest już jednak nie ogólne.

Zapowiedziana wielkiemi słowami, przez włoskie dowództwo wojskowe, ofenzywa i usiłowanie wykonania jej na głównym froncie przy pomocy przynajmniej 25 dywizji piechoty, złamała się o niewzruszony mur naszych pewnych zwycięztwa wojsk. Dwutygodniową bitwę nad Soczą wygrał nasz oręż, a nasz front bojowy jest wszędzie niezmieniony. Również obrońcy Tyrolu i Karyntji zatrzymali silnie w rękach stanowiska, bronione bohatersko od początku wojny. Sukcesem tym dowiodła ponownie nasza zbrojna potęga jak czczemi i bezpodstawnemi są wszelkie uroszczenia byłego sprzymierzeń-

W środę, 3 listopada o godz. 10 w Kościele św. Krzyża odbędzie się żałobne nabożeństwo za duszę

ś. p.

**Stanisława Michałkiewicza**

słuchacza wszechnicy Jagiellońskiej, żołnierza 1 brygady legionów polskich.

**Koledzy.**

Dnia 3-go Listopada, jako w pierwszą bolesną rocznicę śmierci

ś. p.

**EDWARDA BERNHARDTA**

Dr. Med.

odbędzie się nabożeństwo żałobne w kościele Ś-ego Józefa przed wielkim ołtarzem, o godzinie 9 i pół rano, na które znajomych i życzliwych, zapr sza pozostała

**żona i dziećmi.**

ca do południowo-zachodnich obszarów granicznych, które sądził iż podstępnemi napadami z tyłu łatwo zdobędzie.

W walkach w drugiej połowie października, stracił nieprzyjaciel przynajmniej 150,000 ludzi.

### Z widowni południowo-wschodniej.

Na obszarze na zachodzie od Wielkiej Morawy, dotarły sprzymierzone siły zbrojne, wśród miejscami silnych walk ze strażami tylnemi, do wyżyn na południu i południowym wschodzie od Grn. Milżnowacu i Kragujewacu. Między 7 a 8 godziną przed południem, zatknięto dziś na arsenale i koszarach w Kragujewacu chorągiew austrjacko-węgierską a wkrótce potem niemiecką.

W kącie rzecznym między Moawą a Reserwą, zdobyły wojska niemieckie po silnych walkach panującą wyżynę Triwunowo-Brdo.

Siły bułgarskie wywalczyły na drodze do Parazina wyżyny na zachodzie od Planicyny i w kotlinie Uisawy wyżyny na zachodzie od Belapalanki.

Ogólna dotychczasowa zdobycz wojsk niemieckich i austrjacko-węgierskich generała Koevessa wynosi 20 oficerów, około 6660 żołnierzy, 32 działa, 9 karabinów maszynowych, przeszło 30 wozów amunicyjnych, reflektor, wiele amunicji karabinowej i artyleryjskiej i bardzo wiele amunicji dla piechoty. Prócz tego zdobyto 45 starych lub rozsadzonych luf działowych.

*Zastępca szefa sztabu generalnego*
*Hoefer, marszałek polny porucznik*

## Teatr i muzyka.

**Teatr Polski**
(Cegielniana 63).

Najbliższą premjerą w teatrze Polskim będzie głośny dramat narodowy w 4-ch aktach, na tle dziejów 1863 r., przez Franciszka Domnika „W górę serca" (Zdobycie sztandaru).

Sztuka ta, odznaczona na konkursie, ogłoszonym przez Komitet obchodu 50-tej rocznicy powstania 1863/4 r. graną była w Krakowie za dyrekcji Edmunda Rygiera kilkadziesiąt razy z rzędu z nadzwyczajnem powodzeniem, a pół roku temu wystawiona w Wiedniu na powiększenie funduszu Naczelnego Komitetu Narodowego, doznała entuzjastycznego przyjęcia.

W próbach jest również aktualna satyra w 4-ch aktach Leona Biryńskiego p. t. „Taniec czynowników", grana obecnie w teatrach warszawskich z olbrzymiem powodzeniem.

**Karykatury.**

W nadchodzący więc czwartek ujrzymy w „Teatrze Polskim" (Cegielniana 63) wspaniałe dzieło Kisielewskiego „Karykatury" w wykonaniu znanego już w mieście zespołu „Koła Dramatyczno Literackiego".

Gorączkowe przygotowania do jaknajstarannejszego wystawienia tej sztuki są już na ukończeniu. Obecnie odbywają się tylko próby z pełnym aparatem techni cznym i poszczególne próby efektów świetlnych i innych mających w sztuce tej wybitne znaczenie.

Biletów pozostało już niewiele i dlatego radzilibyśmy wszystkim, którzy się jeszcze w nie nie zaopatrzyli, nabyć takowe w kancelarji „Koła" (Dzielna 27) w godz. pomiędzy 4—5 po poł.

Proszeni jesteśmy o zaznaczenie, że spektakl z wielu względów rozpocznie się bezwarunkowo punktualnie o godz. 6 i pół wieczorem, wobec czego pożądanem byłoby, by publiczność dla zachowania spokoju niezbędnego w tej sztuce nastrojowej i dla utrzymania wrażenia całości stawiła się punktualnie.

Członkowie „Koła" mogą się zgłaszać po karty wstępu do kancelarji również od 4 — 5 po poł.

## OFIARY

**Złożone w Adm. „Gazety Łódzkiej":**

**Dla głodnych.**

Zamiast światła na grób ukochanego brata Mieczysława M. siostra składa 1 rub.

**Sprostowanie.**

Zamiast światła na grób ś. p. Leokadji składa A. T. rb. jeden na głodnych.

## Odpowiedzi Redakcji.

*Panu Janowi Hor.*

Wiersz „Z starganej piersi" nie będzie drukowany.

**Zguba.**

W Niedzielę, około godz. 2 po południu, pozostawiono w tramwaju № 1, na Górnym Rynku zawinięte w gazetę mapy wyd. Flemtnga. Znalazca raczy oddać za wynagrodzeniem do kantoru Gazety Łódz. Przejazd № 8.

**Zawiadomienie.**

Od dnia 1 Listopada w szkole kroju i szycia otwarty zostaje trzymiesięczny kurs nauki kroju i szycia za opłatą czterech Mr. miesięcznie. Po skończonym kursie uczenice otrzymują patenty. Zapisy od 10 do 2 po południu w szkole kroju i szycia **Apolonji Kopydłowskiej**, ul. Piotrkowska 154.

Tamże nauka wszystkich robót ręcznych, haftu b ałego i kolorowego.

**Przymusowa licytacja.**

W środę dnia 3 listopada 1915 sprzedam przez licytację zaraz za gotówkę.

1) o godz. 9 i pół rano przy ul. Widzewskiej № 90:

1 szafę do ubrania, 1 długie lustro, 1 pluszową sofę, 1 regulator, 2 konsole drewniane, 1 apteczkę domową, 1 portjery, 6 rzeźbionych figur, 1 kredens kuchenny.

2) o godz. 11 rano w Łodzi przy ul. Głuchej № 4 w Bałutach.

1 lustro, 1 regulator, 1 kredens kuchenny.

Łódź, dn. 31 października 1915 r.

Blazyczek,
komisarz sądowy w Łodzi.

**Przymusowa licytacja.**

W środę dnia 3 listopada 1915 r., o godz. 10 rano w **ZGIERZU** przy ul. Długiej 19 sprzedam przez licytację zaraz za gotówkę:

3 wielkie repozytorja sklepowe, 2 stoły sklepowe, 1 kasę national, 1 duże lustro, 1 dębowy kredens, 1 szafę do ubrania, 1 maszynę do szycia i 800 butelek wina Muscat-Lunel.

Łódź, dn. 1 listopada 1915 r.

Cynka,
komisarz sądowy.

**Grand Hotel**

Za zezwoleniem władz wojskowych

**Restauracja**

hotelu, mieszcząca się dotychczas na pierwszym piętrze, w lokalu po kinematografie, wejście od ul. Krótkiej.

ZOSTANIE 31 PAŹDZIERNIKA r. b. PRZENIESIONA do właściwej wielkiej Sali restauracyjnej na parterze za westibulem, wejście główne.

Dla gości cywilnych niema żadnych ograniczeń. Usługa pierwszorzędna.

Codziennie Koncerty poobiednie: wieczorowego kwartetu artystycznego pod kierunkiem solisty Łódzkiej Orkiestry Symfonicznej p. M. Lewaka (pierwsze skrzypce) P. S. Taube—fortepian, p. M. Taube—drugie skrzypce, p. E. Taube—violonczela i p. C. Sternblic—kontrabas.

**N. B.** Na pierwszem piętrze 5 eleganckich gabinetów dla małych zamkniętych towarzystw.

**Łódzka Straż Ogniowa Ochotnicza**

We Czwartek, dnia 4 Listopada r. b. o godzinie 6 wieczorem: **ćwiczenie sygnalistów** wszystkich 9 oddziałów w domu rekwizytowym 3 oddziału.

**Komendant.**

**Dr. L. PRYBULSKI**

**Ulica Południowa № 2** róg Piotrkowskiej

**Syphilis, choroby skórne włosów (kosmetyka lekarska),**

weneryczne, moczopłciowe i niemocy płciowej. Leczenie syphilisu salvarsanem Erlich - Hata „606" — 914 (wśródżylnie). Leczenie elektrycznością, elektrolizą (usuwanie szpecących włosów) oświetlenie kanału (uretroskopia). Przyjmuje od 8—1 r. od 4—9. Panie od 5—6 p.p.

**Powrócił**

**Dr. Rosenblatt**

spec. chorób uszu, nosa i gardła.
**Piotrkowska 35.**

**Dr. Littauer**

Choroby skórne, weneryczne i dróg moczowych

**Cegielniana № 6.**

Przyjmuje 8—10 r. 3—6 po poł.

Choroby skórne i weneryczne

**Dr. S. Lewkowicz**

**Konstantynowska 12**

od godz. 9 — 1 i od 6 — 8 dla Pań 5 — 6

**Dr. B. KNICHOWIECKI**

ordyn. Szpitala Anny Marji.
**Choroby dzieci.**
mieszka obecnie Przejazd 6 przyjmuje do 9 i pół rano i od 5—7 p. p.

**Dr. LANGBARD**

Zawadzka 10.

**Choroby skórne i weneryczne.**

Godziny 8—1 i 4—6.

**Ważne dla dentystów!**

**„Instytut techno - dentystyczny"**

**ZĘBY SZTUCZNE**

z podniebieniem lub bez takowego na **złocie, porcelanie, kauczuku** oraz wszelkie roboty techno-dentystyczne (**koronki, mostki, zęby na sztyfeikach i reparacje** wykonywa się pod kierunkiem osobistym **dyplomowanego fachowca poprawnie i tanio**

ulica Krótka № 9.

Dobra okazja do nauczenia się tego fachu!

**Analizy**

lekarskie, techniczne i produkt. spożyw.

**Labor. chemiczne**

**Inż.-chem. E. LEYBERGA,**

b. asyst. prof. Freseniusa w Wiesbadenie

**Krótka 5.**

**OGŁOSZENIA DROBNE:**

**„ALA"** eukalyptusowo-mentolowe pastylki, niezastąpione przy **kaszlu i chrypce.** Dostać można w aptekach i większych składach aptecznych.

**„ALA"** poleca apteka W. Danieleckiego, Piotrkowska 127.

Akuszerka przyjmuje chore, udziela porad. Biednym ustęstwo. Dyskrecja. Piotrkowska № 223-25. 463

**Biuro Próśb** Pisarskiego, Andrzeja Nr.7

Krawiec damski z powodu kryzysu szyje elegancko kostjumy od Mr. 10 palta od Mr. 8 suknie od Mr. 2. Szyję karakułowe żakiety, futra i przerabiam na najnowsze fasony. Pracownia E. Rudzkiej Piotrkowska 17, parter, Nowe żurnale nadeszły.

Koń z wozem do sprzedania. Mikołajewska 59. 1074-8

**Lombardowe** kwity na wszelkie przedmioty kupuję płacę najlepiej Piotrkowska 69 m. 32.

Nauczycielka przygotowuje gruntownie do szkół. Przyjmie posadę na prowincji. Juljusza 19 m. 12 od g. 4 do 7. 1073

Potrzebna służąca z świadectwami Dzielna 22 pralnia.

Potrzebny stróż Zagajnikowa 7.

Pianino używane w dobrym stanie kupię niedrogo. Ceny piśmiennie lub ustnie Widzewska 104 m. 22.

Józef Kuchcik zgubił paszport niemiecki wydany z gminy Puczniew.

Wincenty Kuciński zgubił paszporty, rosyjski i niemiecki, wydane na Suwalskiej № 11.

Redaktor i wydawca Jan Grodek (m. p. Przejazd 8). Na maszynie rotacyjnej w tłoczni Jana Grodka Przejazd 8.

# ROZKŁAD JAZDY.

## 1) Sosnowiec W. W.—Warszawa W. W. i z powrotem.

| | | | | | | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | 4.26 2.50 | 11.49 | 11.49 | — | 8.29 | 12.33 | od. Berlin, Friedr. prz. | 8.59 | 4.18 | 4.18 | | 5.59 | 11.26 | | | 4.42 |
| | | 3.53 12.10 | 5.32 6.22 | 5.32 6.22 | 8.48 | 2.08 | 6.10 | od. Wrocław H. prz. | 1.55 | 5.54 | 5.54 | | 11.52 | 6.02 | | | 11.22 |
| | | 6.55 | 10.42 | 11.36 | 2.12 | 6.30 | 10.45 | od. Katowice prz. | 9.22 | 1.24 | 1.52 | | 7.49 | 12.19 | | | 6.25 |
| | | 7.07 | 10.54 | 11.48 | 2.24 | 6.42 | 10.57 | prz. Sosnowiec w. w. od. | 9.10 | 1.12 | 1.40 | | 7.37 | 12.07 | | | 6.13 |
| | | 7.15 | 10.57 | 11.56 | 2.32 | 6.50 | 11.00 | od. Sosnowiec w. w. od. | 9.02 | 1.04 | 1.37 | | 7.27 | 11.57 | | | 6.10 |
| | | 8.20 | 11.48 | 1.04 | 3.40 | 7.57 | 11.59 | od. Zawiercie od. | 8.06 | 12.06 | 12.50 | | 6.16 | 10.56 | | | 5.21 |
| | | 9.18 | 12.37 | 2.00 | 4.38 | 8.58 | 12.55 | prz. Częstochowa od. | 7.06 | 11.01 | 12.00 | | 5.21 | 9.51 | | | 4.24 |
| | 6.00 | 9.28 | 12.47 | 2.08 | 4.48 | 9.08 | 1.05 | od. " prz. | 6.58 | 10.51 | 11.50 | 1.37 | 5.11 | 9.41 | | | 4.14 |
| | 7.01 | 10.29 | 1.33 | 3.09 | 5.49 | 10.09 | 1.57 | prz. Radomsk od. | 5.55 | 9.48 | 11.05 | 12.34 | 4.08 | 8.38 | | | 3.30 |
| | 7.03 | 10.31 | 1.34 | 3.11 | 5.51 | 10.11 | 1.58 | od. " prz. | 5.53 | 9.46 | 11.04 | 12.33 | 4.06 | 8.36 | | | 3.19 |
| | 8.08 | 11.36 | 2.23 | 4.16 | 6.56 | 11.16 | 2.56 | prz. Piotrków od. | 4.49 | 8.42 | 10.15 | 11.29 | 3.02 | 7.32 | | | 2.22 |
| | 8.11 | 11.39 | 2.25 | 4.19 | 6.59 | 11.19 | 2.58 | od. " prz. | 4.46 | 8.39 | 10.13 | 11.26 | 2.59 | 7.29 | | | 2.20 |
| | 9.07 | 12.35 | 3.08 | 5.15 | 7.55 | 12.15 | 3.50 | prz. Koluszki od. | 3.50 | 7.43 | 9.30 | 10.30 | 2.03 | 6.53 | | | 1.30 |
| | 10.09 | 1.32 | 4.03 | 7.20 | 8.48 | 1.10 | 4.34 | prz. Łódź, Warsz. dw. od. | 3.07 | 6.47 | 8.48 | 8.48 | 1.05 | 5.35 | | | 12.47 |
| | 10.39 | 2.01 | — | 7.49 | — | 2.39 | — | prz. Łódź, Kal. dw. od. | — | 6.17 | — | — | 12.35 | — | | | 12.16 |
| | 8.48 | 11.47 | 2.30 | — | 7.08 | — | 3.07 | od. Łódź, Warsz. dw. prz. | 4.34 | 8.30 | 10.09 | — | 4.03 | 7.20 | 8.48 | | 2.08 |
| | — | — | — | — | 6.38 | — | — | od. Łódź, Kal. dw. prz. | — | — | 10.39 | — | — | 7.49 | — | | 2.39 |
| | 9.26 | 12.45 | 3.13 | 5.25 | 8.05 | 12.15 | 3.56 | od. Koluszki prz. | 3.40 | 7.33 | 9.25 | — | 1.53 | 6.23 | 8.09 | | 1.24 |
| | 10.12 | 1.39 | 3.59 | 6.19 | 8.59 | 1.19 | 4.43 | prz. Skierniewice od. | 2.43 | 6.36 | 8.42 | — | 12.56 | 5.26 | 7.16 | | 12.34 |
| 5.27 | 10.21 | 1.45 | 4.05 | 6.39 | 9.57 | 1.25 | 4.49 | od. Skierniewice prz. | | 6.30 | 8.36 | 10.19 | 12.50 | 5.20 | 7.16 | 11.28 | 12.28 |
| 6.00 | | 2.18 | | 7.12 | 10.30 | 1.58 | | od. Żyrardów od. | | 5.58 | | 9.47 | 12.18 | 4.48 | | 10.56 | |
| 6.22 | | 2.40 | | 7.34 | 10.52 | 2.20 | | od. Grodzisk od. | | 5.35 | | 9.24 | 11.55 | 4.25 | | 10.33 | |
| 6.48 | | 3.06 | | 8.00 | 11.18 | 2.46 | | od. Pruszków od. | | 5.09 | | 8.58 | 11.29 | 3.59 | | 10.07 | |
| 7.17 | 11.42 | 3.35 | 5.27 | 8.29 | 11.47 | 3.15 | 6.12 | prz. Warszawa od. | | 4.39 | 7.12 | 8.28 | 10.59 | 3.19 | 5.56 | 9.37 | 11.00 |

## 2) Łódź—Koluszki i z powrotem.

| | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 12.47 | 3.07 | 6.47 | 8.48 | 11.47 | 1.05 | 2.30 | 5.35 | 7.03 | od. Łódź, dw. warsz. prz. | 1.10 | 2.08 | 4.24 | 8.30 | 10.09 | 1.32 | 4.03 | 7.20 | 8.48 |
| 12.16 | | 6.17 | | | 12.35 | | | 6.38 | od. Łódź, dw. kal. prz. | | 2.39 | | | 10.39 | 2.01 | | 7.49 | |
| 1.20 | 3.40 | 7.52 | 9.21 | 12.32 | 1.50 | 3.03 | 6.20 | 7.53 | prz. Koluszki od. | 12.25 | 1.34 | 4.00 | 7.45 | 9.35 | 12.47 | 3.18 | 6.35 | 8.18 |

## 3) Skalmierzyce-Łódź (Kal. Dw.) - Warszawa W. i z powrotem.

| | | | | | | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 7.49 | | — | 4.57 | 8.16 | 2.07 | 12.45 2.07 | od. Wrocław prz. | 5.52 | 3.16 | 3.16 | 8.50 | | 10.57 | | | | 9.10 |
| 2.19 | | 11.05 | — | 3.53 | 9.42 | 9.42 | od. Berlin, Friedr. prz. | 2.51 | 7.31 | 7.31 | 4.18 | | 6.06 | | | | 2.51 |
| 7.59 | | 3.11 | 6.49 | 10.12 | 2.16 | 3.06 | od. Poznań prz. | 9.56 | 3.00 | 3.00 | 6.27 | | 10.59 | | | | 6.39 |
| 12.29 | | 7.49 | 11.49 | 2.29 | 4.54 | 6.49 | prz. Skalmierzyce od. | 6.38 | 12.29 | 12.29 | 2.31 | | 6.31 | | 9.31 | | 8.11 |
| 12.59 | | 8.19 | | 2.59 | 5.24 | 7.19 | od. Skalmierzyce prz. | 6.08 | 11.37 | 11.59 | 2.01 | | 6.01 | | | | 2.41 |
| 1.10 | | 8.30 | | 3.08 | 5.33 | 7.30 | prz. Kalisz od. | 5.59 | 11.28 | 11.50 | 1.50 | | 5.50 | | | | 2.30 |
| 1.12 | | 8.32 | | 3.10 | 5.35 | 7.32 | od. " prz. | | 11.26 | 11.48 | 1.48 | | 5.48 | | | | 2.23 |
| 1.34 | | 8.56 | | 3.32 | — | 7.56 | od. Opatówek od. | | 11.04 | | 1.24 | | 5.24 | | | | 2.01 |
| 2.37 | | 9.54 | | 4.16 | 6.33 | 8.58 | od. Sieradz od. | | 10.10 | 10.48 | 12.22 | | 4.22 | | | | 1.02 |
| 3.08 | | 10.24 | | 4.53 | 6.58 | 9.28 | od. Zduńska Wola od. | | 9.43 | 10.26 | 11.57 | | 3.57 | | | | 12.37 |
| 3.25 | | 10.42 | | 5.08 | — | 9.45 | od. Łask od. | | 9.25 | | 11.39 | | 3.39 | | | | 12.19 |
| 3.50 | | 11.08 | | 5.30 | 7.30 | 10.10 | od. Pabjanice od. | | 9.03 | 9.53 | 11.16 | | 3.16 | | | | 11.57 |
| 4.12 | | 11.32 | | 5.51 | 7.47 | 10.32 | prz. Łódź, Kal. Dw. od. | | 8.38 | 9.32 | 10.52 | | 2.52 | | | | 11.34 |
| 4.22 | 7.57 | 11.42 | 4.15 | 6.01 | 7.57 | | od. " prz. | | 8.28 | 9.22 | | 11.40 | 2.42 | 7.51 | | | 11.24 |
| 4.39 | 8.20 | 11.59 | 4.32 | 6.17 | — | | od. Zgierz od. | | 8.15 | | | 11.26 | 2.29 | 7.37 | | | 11.10 |
| 5.17 | 9.05 | 12.37 | 5.10 | 6.52 | — | | od. Głowno od. | | 7.33 | | | 10.45 | 1.48 | 6.53 | | | 10.29 |
| 5.50 | 9.33 | 1.10 | 5.43 | 7.20 | 8.59 | | prz. Łowicz od. | | 6.54 | 8.07 | | 10.07 | 1.13 | 6.13 | | | 9.44 |
| 7.02 | 9.35 | 1.25 | 5.45 | 7.30 | 9.07 | 10.20 | od. Łowicz pół. prz. | | 5.15 | | | 10.05 | 12.55 | 6.11 | 6.55 | 8.20 | 9.35 |
| 7.07 | 9.40 | 1.30 | 5.50 | 7.35 | 9.12 | 10.25 | prz. Łowicz pół. od. | | 5.10 | | | 10.00 | 12.50 | 6.05 | 6.50 | 8.15 | 9.30 |
| 5.52 | | 1.12 | | 7.22 | 9.01 | | od. Łowicz pół. prz. | | 6.52 | 8.05 | | | 1.09 | | | | 9.52 |
| 6.69 | | 1.55 | | 8.05 | — | | od. Sochaczew od. | | 6.10 | | | | 12.27 | | | | 9.01 |
| 7.25 | | 2.32 | | 8.42 | — | | od. Błonie od. | | 5.32 | | | | 11.49 | | | | 8.11 |
| 8.06 | | 3.13 | | 9.23 | 10.38 | | prz. Warszawa od. | | 4.47 | 8.16 | | | 11.04 | | | | 7.30 |

## 4) Aleksandrów - Warszawa i z powrotem.

| | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1.24 | 7.10 | 9.06 | 2.26 | 5.46 | od. Aleksandrów prz. | 10.50 | 2.08 | 9.24 | 10.12 | 3.33 |
| 2.18 | 7.53 | 10.00 | 3.21 | 6.39 | prz. Włocławek od. | 10.02 | 1.11 | 8.29 | 9.41 | 2.35 |
| 2.20 | 7.55 | 10.03 | 3.23 | 6.41 | od. " prz. | 9.58 | 1.19 | 8.27 | 9.39 | 2.43 |
| 3.41 | 8.56 | 11.24 | 4.49 | 8.04 | prz. Kutno od. | 8.33 | 12.07 | 7.04 | 8.41 | 1.16 |
| 3.46 | 9.01 | 11.29 | 4.54 | 8.09 | od. " prz. | 8.23 | 12.02 | 6.59 | 8.36 | 1.11 |
| 4.12 | | 12.05 | 5.20 | 8.40 | od. Pniewo od. | 8.03 | 11.37 | 6.38 | | 12.41 |
| 4.47 | 9.48 | 12.40 | 5.58 | 9.17 | prz. Łowicz pół. od. | 7.22 | 10.58 | 6.02 | 7.47 | 12.07 |
| 8.28 | 11.40 | 2.42 | 7.51 | 11.24 | prz. Łódź, Dw. Kal. od. | 4.22 | 7.57 | 4.15 | 6.01 | — |
| — | 7.57 | — | 4.15 | 7.57 | od. Łódź, Dw. Kal. prz. | — | — | 7.51 | — | — |
| 4.50 | 9.50 | 12.43 | 6.02 | 9.20 | od. Łowicz pół. prz. | 7.19 | 10.55 | 5.59 | 7.45 | 12.01 |
| 5.22 | 10.16 | 1.15 | 6.34 | 9.52 | prz. Skierniewice od. | 6.46 | 10.24 | 5.28 | 7.21 | 11.31 |

## 6) Koluszki - Tomaszów i z powrotem.

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 4.10 | 9.50 | 3.23 | 8.19 | od. Koluszki prz. | 1.12 | 9.12 | 1.45 | 6.13 |
| 4.43 | 10.23 | 3.56 | 8.52 | od. Ujazd od. | 12.39 | 8.39 | 1.12 | 5.43 |
| 4.54 | 10.34 | 4.07 | 9.03 | prz. Tomaszów od. | 12.25 | 8.25 | 12.55 | 5.29 |

## 7) Herby pruskie - Częstochowa i z powrotem.

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 11.06 | 12.20 | 6.03 6.22 | 12.00 | 3.30 | od. Wrocław prz. | 11.32 | 5.54 5.55 | 10.42 10.52 | 5.58 |
| 3.47 | — | 8.45 | 11.30 | 4.45 | od. Katowice prz. | 12.03 | 4.21 | 8.35 | 11.57 |
| 6.27 | 9.30 | 11.15 | 4.45 | 8.45 | prz. Herby pruskie od. | 7.00 | 1.22 | 5.25 | 9.10 |
| 6.47 | 10.00 | 11.50 | 5.16 | 9.15 | od. Herby pruskie prz. | 6.30 | 12.47 | 4.55 | 8.40 |
| 7.42 | 10.15 | 12.35 | 6.01 | 10.00 | prz. Częstochowa od. | 5.41 | 11.58 | 4.08 | 7.52 |

Czas od 6 wiecz. do 5.59 rano oznaczony jest przez podkreślenie minut.

**Pociągi pośpieszne oznaczone są grubszym drukiem.**

Dodatek do „Gazety Łódzkiej“

ROK IV. WTOREK 2 LISTOPADA 1915 ROKU. № 290.

# NA DZIEŃ ZADUSZNY.

Z porudziałych drzew, jeden za drugim, powolnie opadają liście. W milczeniu uroczystem trwają zamarłe drzewa. Z nieruchomych konarów, kropla za kroplą spada zgęstniała mgła. W niemej ciszy, w skupieniu mistycznem stoją nieskończone, szare rzędy, kolumny. Ramię przy ramieniu stanęły na piaskowym mogielniku pogrobowe krzyże. Cmentarne pobojowisko Życia.

Ciszę zrzadka przerwie krótki, zerwisty poświst — jęk, zaszamoce drzewami, zaszepta w liście i zamrze w głębokiem westchnieniu.

A po niebie błękitnem, w niedościgłą dal płyną i płyną obłoki.

. . . . . . . . . . . . . . .

Prawo Życia jest surowe i niezmienne. Wyraża ono trwałość z prawieków w prawieki. Stróżownicą jego jest— Śmierć, a baczy, by Życie-Słoneczność wyzwalać z kajdan Ziemskości. I dla tego opadają liście z drzew i, jak liście z drzew, odpadają od swojej gromady—jednostki. Wraca do ziemi, co z ziemi powstało. Trwa jednak i żyje—Gromada. I ta jest nieśmiertelną.

I przeto piękna jest Śmierć. która wyzwala.

. . . . . . . . . . . . . . .

Nadeszło nam uroczyste słowiańskie święto Dziadów. Schodzą się ci śmiertelni, w których wyraża się śmiertelna Gromada, by pojrzeć w głąb siebie, by się na mogiłach przypomnieć w prawieczu. W oblicze Śmierci przychodzą pojrzeć nieustraszeni, bo wiedzą, że zbiorowe Życie jest nieśmiertelnem. I w głębokiem skupieniu rozważają mysterjum zwołania się w sobie po wszystkie czasy.

**Dość słowo** wypowiedzieć, by wstały w nas dziady-pradziady.

## „Memento mori!“

Groby i groby! kędy zwrócić oko:
*„Memento mori!“* — śpiż i marmur woła.
Tedy podnosisz smętną skroń wysoko
Pod gotyckiego arkady kościoła:
Myśl chce wylecieć skrzydłami złotemi—
*„Memento mori“* ściąga ją ku ziemi!

Więc nic! więc trupia pustka i zagłada!
Więc bezlitosne, milczące nicestwo!
Nie! marmur gada, śpiż i granit gada
I wskrzesza ducha tęczowe królestwo:
Na trupią czaszką piętnowanej płycie
Z trumien zbutwiałych bije krzykiem: życie!

Między grobami zadumany stóję,
Ja którym z świata przyszedł jak z cmentarza,
Po spokój głuchy, po zapomnień zdroje,
Po błogość mogił, co ból serca zmraża
I—o mistyczna zagadko istnienia!—
Jam ducha mniej miał, niż łono kamienia.

Poczęły do mnie mówić one płyty,
Poczęły wołać żywych ludzi krzykiem,
I oto byłem na wysokość wzbity
Mówiących grobów ogniowym językiem,
Bo iście rzecz ta, którą wiodły truny,
Brzęk miała stali, a błysk jak pioruny!

..Kto sam był grobem kto miał trupa w sobie,
Ten do mogiły kładzie się na wieczność,
Ale—zaprawdę — nie zagaśnie w grobie
Przed lat tysiącem iskrząca słoneczność
Przed lat tysiącem, tysiącem tysięcy —
I będzie czasy ziemskie trwać—i więcej!

I będzie trwała chociaż ziemia runie,
Choć zapomniany ludzki rodzaj będzie,
Ani promyka nie położy w trunie,
Lecz za widome poleci krawędzie—
I światło stworzy — i gdy słońce skona,
To nowem słońcem będzie światłość ona!...

Tak grób mi gadał. A dzień był Zaduszny,
I beznadziejna szła posępność światem...
I rzekł mi: „Klęknij!“—i kląkłem posłuszny
Przed tego życia w śmierci majestatem,
Duszę mogiłom oddawając w jeństwo
I prosząc grobów o błogosławieństwo.

Zmrok był. Szarzały malowidła skrawe
Złote anioły grążyły się w cieniu
A otom ujrzał wiekopomną Sławę
Na grobowcowym opartą kamieniu,
Skrzydła się od niej, jak blask słońca wiją
I owo rzekła: „Ze mną są—i żyją!“

*Or Ot.*

## Dziady.

Przyjdziecie od cmentarza ścieżką księżycową,
Gdy przyzwie was guślarza modlitewne słowo.
Gdy się lipy odwieczne w wietrze rozkołyszą,
Do kaplicy wpłyniecie księżycową ciszą
I oto jodła żagwią zahuczy ofiarną,
W misach będzie miód złoty i gorczyc ziarno.
Dla pamięci ożyją waszych wspomnień ślady,
Gdy zanucą swe **pieśni** srebrnowłose dziady
I z krwawego płomienia szafirowym dymie
Na tę jedną noc — wskrześnie wasze zmarłe imię!

*Jan Pietrzycki.*

# Z prasy polskiej.

### Etnograficzna Polska w granicach fizjologicznych.

Należałoby nam nareszcie przyswoić sobie tę najwyższą myśl nowoczesnej filozofji, że zjawiska życiowo-społeczne są głębsze od wszelkich rozumowań; są bowiem na ogół niewymierne — irracjonalne i że tym sposobem wszelka formalna doktryna, choćby najdowcipniej obmyślona, nie wytrzymuje krytyki w zastosowaniu do życia i staje się zawsze zgubną, zwłaszcza w dalszych swych bezwzględnych konsekwencjach. Bardzo modną dzisiaj, a wszelako jedną z najniebezpieczniejszych takich formułek, gdyż w zastosowaniu grożącą wielkiemi klęskami narodów i strumieniami krwi ludzkiej jest wcale już nie dowcipna, racjonalna zasada granic etnograficznych.

Etnograficzne granice narodów, to fikcja. Nie masz ich nigdzie w rzeczywistości — chyba tylko pozornie na jakiejś wysepce śród oceanu, ale i tu w istocie są granice fizjograficzne. Fikcja, wszelką bowiem narodowość, o ile jest żywa, a nie zamierająca, cechuje prężność, rozszerzalność, tak zwana ekspansja, bądź uświadomiona politycznie, bądź czysto natnralna i wskutek tego, ludność pograniczna jest zawsze pomięszana, niekiedy na bardzo dużych przestrzeniach.

Jeżeli kto, to my, zdawałoby się, powinniśmy lepiej od innych tę niezbitą prawdę czuć i pojmować, a jednak zupełne jej niezrozumienie jest u nas pospolite i raz w raz w tym względzie słyszymy zgubne a nieodwołalne wyroki z ust, z których skądinąd mądrości powinnibyśmy oczekiwać.

Wszak niedawno na zasadzie tej formułki niedorzecznej nietylko rozgrzeszano jeden z największych naszych występków narodowych — zaprzedawanie ziemi na kresach rosyjskich, ale nawet przedstawiano to, jako czyn humanitarny. Sprzedawczykom w ten sposób uspakajano ich zgniłe sumienie. Zdrada znalazła swych ideologów.

Panowie patryotyczni racjonaliści, zrozumcie, o co tu chodzi. Formę możebności myślenia uważacie wy jako samą myśl, tego bibularskiego nałogu już się nie pozbędziecie, więc może was przekona następujące rozumowanie — niby eksperyment introspekcyjny.

Przedstawcie sobie teoretycznie naród, zajmujący pewną przestrzeń pomiędzy kilku innymi sąsiednimi narodami.

Wszystkie są mniej więcej równe pod względem ludności i rozległości swych terytorjów i każdy stanowi odrębne państwo; różnica tylko ta, że środkowe jest niewojenne, wszystkie zaś sąsiednie ufortyfikowane są mocno i mają potężne armje. I oto właśnie te państwa postanawiają granice swe od wspólnego im nieuzbrojonego sąsiada uregulować etnograficznie, na zasadzie swej urzędowej, a choćby i „naukowej“ statystyki i historji.

Jeśli kto—powtarzam—to my Polący, choćby na podstawie bardzo niedawnego doświadczenia, łatwo możemy sobie unaocznić rezultat takiego regulowania granic.

Oczywiście, każde z ościennych państw, korzystając już to z pomieszania ludności na kresach, już z miejscowych zmian akcentu w gwarach pogranicznych, już wreszcie z formalnego niejakiego podobieństwa w obrządkach religijnych; zagarnęłoby znaczną część ziemi znajdującego się pomiędzy niemi bezbronnego narodu. Jeszcze raz podobna operacja po jakich pięćdziesięciu latach — i zginął już całkiem. Istotny cel osiągnięty.

Zaiste, niema tu żadnej przesady. Wszak oto pokazało się, że i za Sanem jeszcze nie Polska, tylko „Lemkowszczyna“ aż pod granicę od Śląska, a p. Rodiczew, biorąc rekord czynowniczego patrjotyzmu, odkrył znów swoją Lemkowszczynę aż pod Gdańskiem. — Więc gdzież miejsce dla 25 miljonowego narodu? Wszak w Galicji samych Polaków katolików jest o pół miljona więcej od ukraińców i garstki ich odstępców Rosjan i dla tej olbrzymiej większości zostawiano tylko północo-zachodni skrawek galicyjskiego terytorjum, a niemal cztery piąte przestrzeni ogólnej zagarniono dla mniejszości jako „iskorni rosyjskaja ziemla“. A pomijam już to, że było tu kłamstwo nad kłamstwie budowane!

Etnograficzne więc granice, to urojenia polityków i publicystów — niemasz takich granic, mogą być tylko sztucznie, przemocą upozorowane. Uczciwie może być tylko mowa o narodach i ich państwowych lub tylko narodowych centrach etnograficznych i o mniej lub więcej organicznem ich zjednoczeniu ze swymi kresami i kolonjami, lecz nigdy o ich granicach plemiennych, terytorjalnie ściśle oznaczonych.

Zauważymy, że oto i naczelny wódz rosyjski w znanej odezwie do Polaków, nie wchodzę w to, szczera była czy obłudna, miał tyle taktu, że nie mówi zaiste o jakiejś urojonej Polsce ściśle etnograficznej, skoro zastrzega w niej prawa ludów, historycznie z nią związanych. A nie tłomaczcie, że to tyczyło tylko żydów. Powiedziano tam: narodów a nie narodu i żydzi bynajmniej z Polską nie byli związani historycznie.

Znamienne jest, że nawet prawicowcy rosyjscy, komentując odezwę swego wielkiego księcia, długo nie mówili o naszych granicach etnograficznych, jeszcze niedawno czytaliśmy w tym względzie nawet protest samego Hurki. Pierwsza, o ile wiem, położyła była nacisk tu na etnografję pozytywno-wolnomyślną, „Riecz“, a za nią dalejże nasi „zrównoważeni“ publicyści, którzy nie mogą zapomnieć, że w szkołach miewali piątki z iłowajszczyzny Obyż ci panowie byli łaskawi odczytać uwagą choćby małą broszurkę Korzona „Pamiętny dzień dla Polaków“.

Co powinno było uradować szczerą duszę polską, jeśli w naiwności swe szczerze uwierzyła w odezwę wielkiego księcia? A oto, że Wilno, Kowno, Grodno Krzemieniec... zostaną nam przywrócone w związku z Litwą i Rusią; ale ci panowie odrazu z lekkiem sercem nawet z odwiecznie polskiego Lwowa skwitowali i to oddając go Moskwie, a nie Ukraińcom, natomiast debatowali czy w Gdańsku należy nam założyć polski uniwersytet, czy politechnikę. Skwitowali z tego co było acz w ten sposób nieziszczalne, lecz wtedy jeszcze istotnie w mocy rządu rosyjskiego, a radowali się publicznie gruszkami na wierzbie!

*Stanisław Mieczko*

*(Nowa Gazeta)*

# Z ziem polskich.

### Z Warszawy.

Ludność, zmuszona biedą do zastawiania swych rzeczy w lombardzie, narzeka na wyzysk, jaki tam ostatniemi czasy zapanował.

Zastawy szacowane są bardzo nisko np. palto, na które dawniej pożyczano 10 rb., obecnie pożyczają tylko 2 rb., to samo stosowane jest i do biżuterji, za którą płacą zaledwie połowę tego co dawniej.

W miejscowościach polskich, znajdujących się pod zarządem niemieckim, dotychczas jest otworzonych 83 pocztowych urzędów: w Aleksadrowie pogr., Będzinie, Cz

...chowie, Ciechanowie, Gostyninie, Grodzisku, Grodźcu, Kaliszu, Kole, Koninie, Lipnie, Łodzi, Łowiczu, Mławie, Nowomińsku, Pabjanicach, Płońsku, Przasnyszu, Pułtusku, Radzyminie, Rawie, Rypinie, Sieradzu, Skierniewicach, Słupcy, Sochaczewie, Sosnowcu, Warszawie, Wieluniu i Włocławku.

Z rozporządzenia Cesarsko-Niemieckiego prezydjum policji z dnia 25 października dozwolony jest przywóz kartofli do Warszawy bez specjalnego świadectwa wwozowego z następujących powiatów: Nowomińskiego, Płońskiego, Pułtuskiego Sochaczewskiego, Łowickiego, Skierniewickiego, Rawskiego, Grodziskiego i Garwolińskiego.

Od chwili zaprowadzenia karty chlebowej komisja wpłaciła przez Bank Handlowy na rachunek Towarzystwa „Wareneinfuhr" 800 tysięcy marek za mąkę.

W organizacji niemieckiego oddziału węgla powiększono ilość członków przez wybranie trzech osób z Komitetu Obywatelskiego, również po trzy osoby zostaną wydelegowane z ramienia Komitetu Obywatelskiego do Konsorcjum hurtowników węgla, oraz drobniejszych składników węgla.

W oddziałach tych będą skoncentrowane wszystkie materjały opałowe dla całej Polski, znajdującej się pod zarządem niemieckim,

## Płock.

OBWIESZCZENIE.

Mianowany przez Władzę Najwyższą gubernatorem wojskowym na obszarze generał-gubernatorstwa Warszawskiego, z dniem dzisiejszym objąłem, na zasadzie rozporządzenia W. Pana generał-gubernatora, cesarsko-niemiecką gubernię wojenną Płocką z siedzibą w m. Płocku.

Gubernia Płocka obejmuje terytorjum byłych rosyjskich powiatów: Płockiego, Sierpskiego, Lipnowskiego i Rypińskiego.

Zadaniem moim będzie utrzymanie spokoju i porządku w powierzonym mi obwodzie. Oczekuję od ogółu ludności gubernji, że dążenia moje będzie popierał rozporządzenia moje bezwzględnie wyko

[illegible], dnia 18 października 1915 r.

Gubernator wojenny
Freiherr von Wangenheim
Pułkownik.

OBWIESZCZENIE.

Na terytorjum m. Płocka obowiązują ze zmianą ogłoszeń z dnia 29/9 i 19/10 1915 r. następujące ceny maksymalne w sprzedaży detalicznej:

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 1 polski funt cukru | 32 fen. | lub | 19 | kop. |
| 1 litr nafty | 1 mk. 25 | „ | 75 | „ |
| 1 kwarta nafty | 1 mk. 16 | „ | [illegible] | „ |
| 1 polski funt mąki pszennej | 15 | „ | 9 | „ |
| 1 polski funt mąki | [illegible] | „ | 70 | „ |
| 1 polski funt mąki żytniej | 12 | „ | $7^1/_2$ | „ |
| 1 polski funt soli | 15 | „ | 9 | „ |
| 4 fun. chleb żytni wagi polskiej | 45 | „ | 26 | „ |
| 1 f. wagi pol., pieczywa z mąki pszennej | 15 | „ | 10 | „ |

Handlujący, którym dowiedzione będzie pobieranie wyższych cen ponad wyznaczone, — ukarani będą zamknięciem handlu.

Niniejsze rozporządzenie obowiązuje z chwilą obwieszczenia.

W każdym sklepie musi być wywieszony jeden egzemplarz niniejszego obwieszczenia.

Płock, dnia 25 października 1915 r.

Burmistrz WARTZE Nadporucznik.

### Z Lublina.

(h) Miejscowa fabryka wyrobu mydła, oraz świec Gustawa Szolca z powodu braku materjału potrzebnego. wstrzymała swą działalność.

Pracownicy przeto pozostali bez zajęcia z powodu powyższego.

Zarząd fabryki zwrócił się do odnośnych władz z prośbą o udziele mu pozwolenia przywiezienia z Austrji potrzebnych do wyrobów materjałów. W[illegible] [illegible]biecały prośbie tej zadośćuczynić.

### Z Kutna.

(h) Naczelnik powiatów kutnowskiego, gostyńskiego i łęczyckiego wydał rozporządzenie na zasadzie którego nie wolno właścicielom domów podwyższać komornego.

Niestosujący się do powyższego rozporządzenia karani będą grzywną 8000 mk. lub 6 miesięcami więzienia.

### Z Włocławka.

(a) Magistrat we Włocławku postanowił wszystkim rezerwistkom których mężowie powołani zostali z Włocławka na wojnę, wydawać zapomogi pieniężne, w wysokości 6 marek miesięcznie na kobietę i 3 marki na dziecko.

We Włocławku już kursują wojenne szóstaki (żelazne pięciofenigówki).

## Kalisz.

### W sprawie cen ziemniaków.

Od zarządu cywilnego Król. Polskiego w Kaliszu pisze „Dz. Pozn.", odbieramy następujące pismo:

Kalisz, 27 października 1915.

„W Nr. 23 „Dziennika Poznańskiego" znajduje się w artykule zamieszczonym na drugiej stronie wiadomość, że [illegible] Towarzystwo „Wareneinkaufs-Gesellschaft" w Poznaniu płaci za przebierane [illegible] ziemniaki 2,20 mk., za nieprzebierane 2 mk. za 3 pudy, franco stacja kolei żelaznej.

Pozwalam sobie zwrócić uwagę, że na całym obszarze jeneralnego gubernatorstwa warszawskiego Towarzystwo „Wareneinfuhr" nie ma prawa zakupywania ziemniaków, bo przysługuje to wyłącznie organom, którym zlecił to szef administracji. Po lewej stronie Wisły prawo to przysługuje

oddziałowi handlowemu wydziału gospodarczego generalnego gubernatorstwa warszawskiego

po prawej stronie Wisły:

na razie zachodnio-pruskiemu Towarzystwu wojennemu zakupna i sprzedaży w Gdańsku.

Ceny za ziemniaki oznaczone są w Nr. 3 Dziennika urzędowego generalnego gubernatorstwa w Warszawie i wynoszą za ziemniaki fabryczne 1.25 mk. za centnar, franko stacja kolejowa. Przy bardzo złych stosunkach drogowych i wielkich oddaleniach, mogą być przyznane dodatki. Za ziemniaki przebierane do jedzenia wolno płacić wedle uznania odnośnych władz miejscowych aż do 2 mk. za centnar, franko najbliższa stacja kolejowa. Administracja postanowiła jednak, że ziemniaki do jedzenia w takim tylko przypadku ma się kupować, jeżeli sprzedawca odstawi wpierw czworaką ilość ziemniaków fabrycznych.

Ponieważ stwierdzono, że wiadomości, zamieszczone w korespondencji mogłyby wywołać nieporozumienia, proszę o zakomunikowanie czytelnikom, jak rzeczywiście rzeczy stoją.

Z polecenia
podp. v. Eichborn.

### Z Piotrkowa.

(h) Z wyroku sądu polowego został skazany 32 letni robotnik Stanisław Wojchowski na śmierć przez powieszenie za kradzież konia wartości 1000 koron.

Wyrok został wykonanym w ubiegłą środę.

Z rozporządzenia komisarza urzędowego wszystkie gołębie do 1 listopada t. j. do dnia wczorajszego winny być zgładzone w okolicy.

Zarząd miejscowej Kasy pożyczkowo-oszczędnościowej postanowił utworzyć kooperatywę.

### Z Częstochowy.

(a) Szwajcarski Komitet niesienia pomocy dla biednych Królestwa Polskiego nadesłał na ręce przewodniczącego częstochowskiej Doraźnej pomocy, ks. kanonika Fulmana, sumę 25,000 fr. = 22,946 marek, 30 fenigów.

## Rozmaitości.

### 100 marek = 145 kor. 75 hal.

Od 10 października ustanowione zostaty na kolejach austrjackich następujące kursy: 100 marek = 145 koron i 75 halerzy, 100 rubli w złocie = 250 koron, 100 rubli w papierach lub srebrze 200 koron, 100 franków = 131 koron i 75 hal.

### Majoraty w Królestwie Polskiem.

„Przegląd Poranny" poruszył pytanie, co do przyszłych losów dóbr, skonfiskowanych przez rząd rosyjski, poczynając od 1831 r., a następnie w pewnej części rozdarowanych urzędnikom cywilnym i wojskowym na prawach t. zw. majoratów.

Artykuł wzmiankowany kończył się wnioskiem, że „zasada sprawiedliwości wymagałaby restytucji praw właścicieli poprzednich lub ich spadkobierców, pozbawienie własności bowiem było bezprawiem, którego żadne przedawnienie pokryć nie może".

Sprawa majoratów nie zwróciła dotychczas niczyjej uwagi, dopiero ostatni numer „Gazety Sądowej", przynosi artykuł p. L. T. p. t. „Majoraty w Królestwie Polskim", w którym autor na zasadzie tych samych przesłanek do tego samego dochodzi wniosku, a mianowicie: „że spadkobiercy męczenników powstania 1863 r. mają najlegalniejszą podstawę prawną, by żądać unieważnienia darowizny dóbr skonfiskowanych i eksmisji dotychczasowych donatarjuszów, i to bez żadnego wynagrodzenia".

### Wyzyskanie torfowisk.

W czasopiśmie „Umschau" pisze O. Neuss o różnych sposobach wyzyskania torfowisk. Mech na torfowiskach może dostarczać materjału bandażowego, który w niczem nie ustępuje wacie. Zdolność tego mchu do ssania wydzielin jest nawet o 20 proc większa, niż u zwyczajnej waty. W praktyce chirurgicznej używa się tego mchu w rozmaitej formie: jako pilśni, tektury, gazowej tektury, a także luźno. Można chorego ułożyć w mech, aby leżał sucho, a przy operacji poduszki z mchu mogą służyć za podkładki. W celu powiększenia naturalnej antiseptycznej właściwości mchu napaja go się środkiem dezynfekcyjnym, przyczem może jeszcze wchłonąć dziesięć razy tyle wydzielin, ile sam waży. Z powodu ssania potu nadaje się mech torfowy na pokrycie siodła, również na wkładki w buty zamiast wkładek korkowych. W rozmaitej formie można też używać warstwy gruntu pod mchem, która się zbliża do torfu, ale jeszcze się nie nadaje na opał. Prósze torfowe jest dla swojej konserwującej właściwości dobre do opakowania wędlin, owoców itd., mających się dłużej przechowywać. Niebezpieczeństwo pleśni jest przytem mniejsze, niż przy słomie. Ściółka torfowa jest znakomita dla stajni i obór, ponieważ jest miękką, pulchną, elastyczną, nie dopuszczającą wilgoci. Jej właściwość antiseptyczna przeszkadza znaczniejszemu rozwojowi baterji. Mąka torfowa powoduje większą sypkość i równomierny rozdział sztucznych nawozów. Zamiast korku, którego obecnie sprowadzać nie można, nadaje się mech do wyrabiania płyt tłumiących odgłos, oraz płyt izolujących ciepło.


Poszukuje się zaraz
500 robotników drogowych
DO POLSKI
Biuro pracy PIOTRKOWSKA 108.

KANTOR WYMIANY
PIOTRKOWSKA 36.
A. FILIPOWSKI
Wymienia pieniądze na różne waluty zagraniczne i odwrotnie na warunkach najdogodniejszych. Obsługa klijenteli solidna.

Kartofle
ceny kooperatywne
ul. Południowa № 28 (piwnica frontowa).

Warszawskie biuro Ekspedycyjno - transportowe
Aleksander Różanykwiat
Warszawa — Senatorska 36. (obok Resursy Kupieckiej)
Łódź — Dzielna 36. (w Gmachu hotelu Palast)
Przyjmuje ekspedycję różnych towarów koleją i końmi. Wagonowe ładunki z Łowicza. Operacje inkasowe. Absolutna gwarancja. Pierwszorzędne referencje.. Do wszystkich miejscowości Królestwa.

UCZENNICA
MELCERA
udziela lekcji gry fortepianowej
PAŃSKA 23 m. II. Przyjmuje od 4—5 pp.

KARTOFLE
hurtownie i detalicznie do sprzedania. Obejrzeć można Cegielniana 19 róg Zachodniej w piwnicy na parterze.

Języka niemieckiego
wyucza w krótkim czasie gruntownie i praktycznie, rutynowana nauczycielka. Szkolna 19, II p. front.

SZKOŁA RYSUNKÓW
MALARSTWA i RZEŹBY
pod kierunkiem
JERZEGO LEMANA
ul. KAROLA 8 m. 7.

Pomocnik drogistoski poszukuje posady od zaraz. Łaskawe oferty proszę składać w Adm. Gazety Łódz. dla „Pracowity".

Felczer z BUSKA
po długoletniej praktyce w szpitalach chorób skórnych i wenerycznych
przyjmuje codziennie i udziela porad; godziny od 1 pp. do 8 wiecz.
Aleksandrowska Nr. 37, I piętro.
P. Kaszyński.

Karakuły (imitacja)
niczem nie różniące się od prawdziwych na palta damskie oraz kołnierze są okazyjnie do nabycia po bardzo niskiej cenie Piotrkowska 103 prawa oficyna 2 wejście parter.

GORSETY
wszechświatowej marki „Renoma" gotowe i na obstalunek. Przyjmuje również przeróbki, reperacje odświeżanie, pranie gorsetów specjalna Pracownia i skład gorsetów w Łodzi, ul. Główna 17.

Tania sprzedaż
materjałów, z tutejszej renomowanej fabryki, na palta damskie i męzkie, po cenach fabrycznych.
Piotrkowska № 182 m. 14 prawa oficyna 2 piętro I wejście. Sprzedaż trwać będzie od dnia 30-go b. m. do dn. 7 Listopada r. b. włącznie.

Wina
najkorzystniej kupować w składzie win przy ul. Rzgowskiej № 13.